

Ako vo filme: V Ježišovom útočisku

Betánia bola pre Ježiša zvláštnym miestom. Mohol si tam oddýchnuť a pokojne sa rozprávať so svojimi priateľmi, pretože sa cítil milovaný. Aj my môžeme využiť tieto chvíle, aby sme sa z nich tešili spolu s ním a počúvali, čo nám chce povedať.

29.08.2025

V každom filme sú chvíle, keď dej poskytne divákovi trochu oddychu. Takto mu dá čas, aby pochopil

zápletku, potešil sa hereckými výkonmi, obdivoval hudobný sprievod, vychutnal si obraz... Možno to nie sú časti také dôležité pre vývoj príbehu, ale pomáhajú ešte viac si užiť celý film.

Niečo podobné sa deje aj pri niektorých evanjeliových epizódach. Ježiš nehovorí vždy veľkým zástupom, ani nečiní neustále veľké zázraky. Niekedy sa evanjelisti zastavia, aby ukázali, ako odpočíval s apoštolmi alebo na jednom zo svojich obľúbených miest: v Betánii. Tam mohol odpočívať, pretože sa v tom dome cítil osobitne milovaný, a azda si tam mohol oddýchnuť aj od rozhovorov s tými, ktorí sa snažili prekrúcať jeho slová, aby ho obžalovali. «Vchádzame do toho domu v Betánii, stále otvoreného útočiska pre Ježiša; tam má Pán domov, ako som vám to opakoval už toľkokrát; domov, aký má najst' aj v našich srdciach, v našich centrách, v

našich svätostánkoch, pretože sa k nemu správame dobre a budeme sa usilovať čakať naňho a milovať ho viac každý deň. Betánia ma dojíma; vždy ma dojímala»^[1].

Záchvat nervozity

Evanjeliá nám rozprávajú, že toto miesto malo privilégium byť svedkom jedného z najväčších zázrakov nášho Pána – vzkriesenia jeho priateľa Lazára po štyroch dňoch od smrti. Tam bol Ježiš znovu prijatý, keď sa ubytoval v dome Šimona Malomocného, šesť dní pred svojím umučením. Ale predovšetkým, práve blízko Betánie Ježiš Kristus vystúpil na nebesia.

Svätý Lukáš nám opisuje, ako prebehla jedna z týchto Pánových zastávok v Betánii, s prirodzenosťou, ktorá charakterizuje stretnutie medzi priateľmi (porov. Lk 10,38). Ježiš smeroval do Jeruzalema, no keď mu zostávali len tri kilometre, rozhodol

sa urobiť si prestávku: «Ježiš vošiel do istej dediny a istá žena menom Marta ho prijala do svojho domu».

Ľahko si vieme predstaviť, aké nadšenie muselo ovládnuť Martu, keď Ježiš prijal jej pozvanie. Ale k tej radosi sa pridružila aj istá nervozita. Ako dobrá pani domu chcela, aby sa Učiteľ cítil čo najpríjemnejšie, a tak sa rýchlo pustila do príprav.

Medzitým prichádzali hostia. Ježiš a jeho sprievod privítali Máriu a Lazára a rýchlo sa usadili. Mali za sebou niekoľko kilometrov a už sa nevedeli dočkať chvíle oddychu pred zhomom Jeruzalema. Bezpochyby Betánia bola tým najvhodnejším miestom.

Onedlho začína Ježiš hovoriť.

Nevieme, aká bola téma rozhovoru, ale vieme, že Mária sedela pri jeho nohách a počúvala jeho slová. Bola uchvátená jeho láskavým hlasom. Medzitým Marta ďalej usilovne

pripravovala všetko, čím chcela Pána pohostiť, ako si zaslúžil. Podľa zvyku mu chcela dať to najlepšie: vodu na nohy, olej na pomazanie hlavy... Starostlivo dbala o to, aby sa podávali jednotlivé jedlá, aby bolo všetko v poriadku, v správnej teplote, aby nič nechýbalo. Takým spôsobom prejavovala svoju lásku k Pánovi. Ale času nebolo dosť. Videla, že nestíha všetko pripraviť, že nádoby sa kopia a zostáva mnoho vecí nedokončených. Behala z miesta na miesto, ale cítila bezmocnosť, že nestíha všetko, čo považovala za potrebné. Jej vnútorný stav bol čoraz viac znepokojený. Popri práci premýšľala v duchu. Trápila sa, že nestíha, a rýchlo si vypočítala, že keby jej sestra pomáhala, všetko by bolo inak. Marta mala pred očami, čo všetko treba urobiť; Mária bola naproti tomu od týchto prác vzdialená. K starosti Marta pridávala aj rozhorčenie z toho, že vidí pasivitu svojej sestry. Stále jasnejšie sa jej

zdalo, že riešením jej problémov je Máriina pomoc.

A prichádza chvíľa, keď Marta už viac nevydrží a prerušuje rozhovor, pričom sa obracia priamo na Učiteľa: «Pane, nezáleží ti na tom, že ma moja sestra nechala samu obsluhovať? Povedz jej teda, aby mi pomohla». Marta je žena rozhodného a ušľachtilého charakteru. Jasne prejavuje svoje pocity, bez okolkov. Ani inokedy sa neostýchala vyčítať Pánovi jeho neprítomnosť: «Pane, keby si bol býval tu, môj brat by nebol zomrel» (Jn 11,21). A teraz jej neprekáža prerušiť rozhovor a pred všetkými vyjadriť Pánovi svoj hnev.

Marta mohla svoje rozpaky a nepokoj zakryť; mohla sa potichu priblížiť k svojej sestre, aby si nikto nič nevšimol, a požiadať ju o pomoc. Namiesto toho sa rozhodla obrátiť priamo na Učiteľa a cíti sa «akoby mala dokonca právo kritizovať

Ježiša»^[2]. V každom prípade jej prosba pôsobí celkom rozumne. Každý z nás by ju bol možno vyslovil. Možno sa prítomným zdala ako nevhodné prerušovanie, ako požiadavka týkajúca sa menších vecí, keď sa riešili omnoho vyššie záležitosti. Ale všetkým sa zdala oprávnená Martina požiadavka a možno si ne jeden z nich kládol otázku, čo tam Mária vlastne robí, keď nepomáha svojej sestre.

Výčitka plná lásky

Na Martinu nepokojnú prosbu odpovedal pokojný hlas Ježiša Krista: „Marta, Marta, staráš sa a znepokojuješ pre mnohé veci. Ale len jedno je potrebné: Mária si vybrala lepší podiel, ktorý jej nebude odňatý.“ Evanjelium zachovalo tento tak láskavý spôsob Pánovej odpovede. Keď niekto v rozhovore vysloví meno účastníka rozhovoru, dáva tým dôraz na osobitnú

dôvernosc'. V tomto prípade to Ježiš urobil dvakrát, čo naznačuje, akú náklonnosť k nej mal. Tón jeho hlasu bol plný láskavej výčitky, výzvou, aby si uvedomila niečo, čo jej uniklo.

Prečo si Marta vyslúžila toto pokarhanie, keď práve ona obsluhovala hostí? „Pretože za podstatné – vysvetľuje pápež František – považovala iba to, čo robila, teda bola príliš pohltená a znepokojená tým, čo bolo treba urobiť. U kresťana skutky služby a lásky nikdy nie sú oddelené od hlavného zdroja každého nášho konania: a tým je počúvanie Pánovho Slova, byť – ako Mária – pri Ježišových nohách, v postoji učeníka“^[3].

Ježiš chápal Martin problém. Preto od nej nechcel, aby navonok všetko zanechala a sadla si počúvať. Ako by si mohli ostatní spolucestujúci oddýchnuť a najesť sa po ceste?

Zmena, o ktorú ju prosil, bola predovšetkým vnútorná: pozýval ju, aby svoje povinnosti žila s iným postojom. Marta robila mnoho vecí, ale zabudla na to najdôležitejšie: Ježiš bol v jej dome a ona... nepočúvala jeho slová!

Evanjelistovo rozprávanie sa tu končí. My si však môžeme predstaviť, ako scéna pokračovala. Možno Mária, povzbudená Ježišovými slovami, zostala sedieť pri jeho nohách. A Marta pravdepodobne ďalej obsluhovala, ale už s iným vnútorným postojom. Pracovala, ale pritom nestrácala ani jedno slovo, ktoré vychádzalo z úst jej Majstra. Nezabúdala, koho má pri sebe a pre koho pracuje. Naučila sa, aký je skutočný zmysel jej činnosti: „Človek má pracovať, áno; venovať sa domácim i profesijným povinnostiam; ale predovšetkým potrebuje Boha, ktorý je vnútorným svetlom lásky a pravdy. Bez lásky aj

tie najdôležitejšie činnosti strácajú hodnotu a neprinášajú radosť. Bez hlbokého zmyslu sa celé naše konanie redukuje na neplodný a neusporiadaný aktivizmus. A kto nám dáva lásku a pravdu, ak nie Ježiš Kristus?“^[4] —

Táto zmena postoja, o ktorú Ježiš prosil Martu – a každého z nás –, je možná iba skrze lásku. Nie je to len o väčšej pozornosti či starostlivosti v každodenných úlohách: ide o to pracovať s vedomím, že nás Pán sleduje pohľadom lásky. Tak sa práca premieňa na neustály prejav lásky, na nepretržité „milujem ťa“, ktoré presahuje všetko, čo vieme opakovať svojimi ústami alebo myslou. „Slová sú zbytočné, pretože jazyk sa už nedokáže vyjadriť; rozum ostáva pokojný. Už sa nehovorí, iba nazerá. Duša sa dá do spevu a spieva novú pieseň, pretože cíti a vie, že Boh na ňu neustále a s láskou hľadí“^[5]. —

Eduardo Baura / Photo: Thimoty Eberly (Unplash)

[1] Sv. Josemaría, Rozjímanie zo dňa 22-VII-1964.

[2] Benedikt XVI, Generálna audiencia zo dňa 18-VII-2010.

[3] František, Generálna audiencia zo dňa 21-VII-2013.

[4] Benedikt XVI, Generálna audiencia zo dňa 18-VII-2010.

[5] *Boží Priatelja*, č. 307.
